

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

ПРОЕКТГЕНПЛАН

БАРИШІВСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТУ
ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
«Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з
користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими
номерами: 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374,
3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території,
орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського
старостинського округу Барिशівської селищної ради
Броварського району Київської області»**

ЗАМОВНИК

БАРИШІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ВИКОНАВЕЦЬ

ТОВ «ПРОЕКТГЕНПЛАН»

КИЇВ 2023

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

ПРОЕКТГЕНПЛАН

Адреса: 01135, м. Київ, вулиця В.Чорновола, будинок 25, офіс 225 Код ЄДРПОУ: 38689510 тел.(044) 361-24-52
www.proectgenplan.com @mail: proectgenplan.office@gmail.com

БАРИШІВСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТУ
ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
«Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з
користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими
номерами: 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374,
3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території,
орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського
старостинського округу Барिशівської селищної ради
Броварського району Київської області»**

Директор

О. М. Бакун

Головний архітектор проекту

А. С. Морозік

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ	4
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	7
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	10
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	16
РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	20
РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	21
РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ – 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	24
РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	27
РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ).....	29
РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	30
РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)	32
РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1- 10 ЦЬЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.	32
ДОДАТКИ	36

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним з показників цілі Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління».

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 р. № 659 затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довшій термін. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» в Україні впроваджується механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, містобудівна документація, тощо, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 затверджені методичні рекомендації з стратегічної екологічної оцінки, які рекомендовані для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, спеціалістами і науковцями, залученими до консультацій, а також представниками громадськості, які будуть брати участь у стратегічній екологічній оцінці.

Відповідно до Постанови КМУ від 23 січня 2019 р. № 45, до ряду Постанов Кабінету Міністрів України було внесено зміни, які зумовлюють застосування стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування, зокрема до детальних планів території та можливості фінансування процедури СЕО з фондів місцевих бюджетів.

Обсяги досліджень та методологія стратегічної екологічної оцінки

Стратегічна екологічна оцінка (далі - СЕО) документу державного планування «Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з

користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території, орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського старостинського округу Баришівської селищної ради Броварського району Київської області» здійснюється відповідно до етапів, зазначених у статті 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»:

На першому етапі здійснення СЕО був визначений обсяг стратегічної екологічної оцінки в якому були зазначені ключові екологічні проблеми, пов'язані з документом державного планування, щодо якого здійснюється СЕО, визначено коло органів влади, які братимуть участь у консультаціях, та зацікавлених сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до консультацій і участі у СЕО.

При визначенні обсягу СЕО були визначені цілі охорони довкілля, що мають відношення до проекту документу державного планування (далі - ДДП), встановлені сфери охоплення СЕО, включно з географічними рамками, встановлений перелік та обсяг інформації, що використовується при здійсненні СЕО; попередньо визначені наслідки виконання заходів ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, основні заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП.

Для виконання визначених обсягів в звіті СЕО було здійснено:

- характеристику стану довкілля населеного пункту;
- огляд позитивних і негативних наслідків, які можуть мати місце у разі виконання документа державного планування з зазначенням територій, які зазнають ці наслідки;
- визначення заходів щодо запобігання або пом'якшення факторів негативного впливу на навколишнє середовище;
- розгляд можливих альтернатив;
- підготовлено рекомендації до впровадження документа державного планування.

В рамках процедури проведення СЕО на офіційному сайті Баришівської селищної ради (<https://baryshivska-gromada.gov.ua/>) було опубліковано заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування.

З 14.04.2023 року протягом 15 календарних днів приймалися зауваження і пропозиції до заяви про визначення обсягу СЕО.

Також, відповідно до вимог законодавства було направлено заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП «Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території, орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського старостинського округу Баришівської селищної ради Броварського району Київської області» до Департаменту екології та природних ресурсів та Департаменту охорони здоров'я Київської обласної державної адміністрації, на яку Департамент екології та природних ресурсів в межах своїх повноважень були надані зауваження та пропозиції, які необхідно врахувати при складанні звіту про стратегічну екологічну оцінку.

На другому етапі був проведений збір та аналіз інформації про поточний стан довкілля, використані вихідні дані, що були надані для розробки детального плану, а також дані регіональної доповіді про стан навколишнього середовища Київської області за попередні роки.

На основі зібраної інформації були визначені сильні і слабкі аспекти екологічної ситуації в території, а також можливості і загрози, які впливатимуть на екологічну ситуацію, якщо документ державного планування не буде прийнятий.

Була проведена оцінка запропонованих заходів СЕО в контексті їх відповідності державній правовій базі та регіональним екологічним цілям, визначені чинники змін антропогенного та природного характеру, що обумовлені економічними, адміністративними, демографічними і соціально-культурними чинниками, а також рівнем розвитку промисловості та сільського господарства.

Документ державного планування (ДДП) — містобудівна документація, для якого здійснюється СЕО передбачає конкретні заходи і проекти, що мають територіальну прив'язку, тому оцінюється вплив пропонованих заходів на складові довкілля (вплив на атмосферне повітря, воду, ґрунти, природні ресурси, флору і фауну), а також на стан здоров'я та добробут населення (небезпека для здоров'я населення, соціально-економічні наслідки, поводження з відходами, транспорт, розвиток інфраструктури, естетичні характеристики території, використання ландшафтів для рекреаційних цілей тощо).

При здійсненні СЕО застосовувались наступні аналітичні методи:

- аналіз тенденцій;
- геоінформаційні системи (ГІС);
- SWOT-аналіз;
- цільовий аналіз.

На основі проведеної оцінки був підготовлений звіт про стратегічну екологічну оцінку з рекомендаціями щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації ДДП.

На третьому етапі проводяться громадські обговорення та консультації: обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених сторін, органів влади та громадськості.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку публікується у друкованих засобах масової інформації (не менш як у двох), визначених замовником, та розміщується на офіційному веб-сайті замовника. Замовник забезпечує розміщення повідомлення та доступ до проекту документа державного планування і звіту про стратегічну екологічну оцінку протягом усього строку громадського обговорення.

Строк громадського обговорення встановлюється замовником і не може становити менш як 30 днів з дня оприлюднення повідомлення, передбаченого частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки проектів містобудівної документації на місцевому рівні проводиться в порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» для громадського обговорення проектів містобудівної документації на місцевому рівні.

За результатами консультацій замовник готує довідку про консультації, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції, подані відповідно до цієї статті, а також обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду. До довідки додаються отримані письмові зауваження і пропозиції. Довідка про консультації є публічною інформацією.

На четвертому етапі здійснюється врахування у звіті про стратегічну екологічну оцінку та документі державного планування, результатів громадського обговорення та консультацій. Здійснюється розроблення остаточного проекту документації з СЕО та

передача замовнику для розгляду та ухвалення. В звіті забезпечується врахування рекомендацій зацікавлених органів влади та громадськості.

Невраховані рекомендації також мають бути відображені в пакеті документів з СЕО з поясненням причин неврахування, а саме у довідці про консультації та громадське обговорення. Загалом, рекомендації СЕО мають бути максимально враховані в кінцевому варіанті ДДП. Розробники ДДП мають зазначити, які рекомендації були враховані, а які - ні і чому.

П'ятий етап передбачає інформування про затвердження документа державного планування.

Після затвердження документа державного планування в установленому законодавством порядку в якому враховані рекомендації СЕО, замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті затверджений документ державного планування, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, довідки про консультації та про громадське обговорення і письмово повідомляє про це орган, зазначений у статті 6 Закону «Про стратегічну екологічну оцінку».

Шостий, заключний етап здійснення СЕО являє собою моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Рекомендується на даному етапі створення системи моніторингу та оцінки впливу ДДП на довкілля на основі пропозицій документації з СЕО, щодо організації системи моніторингу впливу впровадження ДДП на довкілля.

Результати такого моніторингу необхідно буде враховувати під час оновлення ДДП або підготовки нових стратегічних документів.

Відповідальним за проведення моніторингу наслідків виконання документу державного планування є замовник або уповноважений орган за рішенням замовника.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Детальний план території – містобудівна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території.

Метою ДПТ є визначення планувальної організації і функціонального призначення, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту, призначених для комплексної забудови чи реконструкції.

Містобудівна документація «Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території, орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського старостинського округу Баришівської селищної ради Броварського району Київської області» виконана авторським колективом ТОВ «ПРОЕКТГЕНПЛАН» на підставі рішення Баришівської

селищної ради Броварського району Київської області від 24.03.2023 року № 1661-36-08 та відповідно до погодженого завдання на проектування.

Основні показники детального плану відповідно до завдання на проектування визначені на періоди:

- короткостроковий період – до 5-ти років;
- середньостроковий період – 6-10 років;
- довгострокова перспектива – понад 10 років.

При розробці детального плану території були використані наступні вихідні дані:

- містобудівна документація «Схема планування території Київської області» (ДП «УКРНДПШІВІЛЬБУД», м. Київ);
- план топографічного знімання у державній геодезичній системі координат УСК-2000, М 1:2000;
- інвестиційні наміри;
- дані Держгеокадастру.

Під час розроблення детального плану було враховано наступні законодавчі та нормативні документи:

- Земельний кодекс України;
- Закон України «Про основи містобудування»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя»;
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про охорону земель»;
- Закон України «Про енергетичну ефективність»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
- ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні»;
- Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів №173/96;
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
- ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги»;
- ДБН В.2.5-20:2018 «Газопостачання. Інженерне обладнання будинків і споруд»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди»;
- ДБН В.2.3-15:2007 «Автостоянки й гаражі для легкових автомобілів»;
- ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій»;
- ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту»;
- ДБН В.2.2.5-97 «Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони»;
- ДБН А.3.1-9:2015 «Захисні споруди цивільного захисту. Експлуатаційна придатність закінчених будівництвом об'єктів»;
- ДБН В.1.1-25-2009 «Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення»;
- ДБН В.2.5-76:2014 «Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення»;
- ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту»;
- ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво у сейсмічних районах України»;
- ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

– ДСТУ-Н Б.Б.1.1-19:2013 «Настанова з виконання розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації на мирний час.

– Наказ Міністерства промислової політики України від 07.05.2004 р. № 221 «Про затвердження Положення про проектування гірничодобувних підприємств України та визначення запасів корисних копалин за ступенем підготовленості до видобування»;

– Наказ МВС України від 30 грудня 2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»;

– Наказ МВС України № 579 від 09.07.2018 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Постанова КМУ від 11 грудня 1999 року № 2294 «Про упорядкування робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2002 року № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту», затверджено «Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного зв'язку».

Зв'язок проекту документу державного планування - «Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території, орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського старостинського округу Баршівської селищної ради Броварського району Київської області» з іншими документами державного планування:

В розділі висвітлюється інформація про різні плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень в даній містобудівній документації. Їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки.

1. Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки.

Затверджена Рішенням Київської обласної ради від 19.12.2019 №789-32- VII є головним стратегічним документом розвитку області. Вона має визначити напрями подальших дій у сфері реформування економіки області для забезпечення його збалансованого розвитку.

2. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2023 рік.

Програма є основним документом забезпечення збалансованого розвитку регіону, зміцнення його економічного потенціалу та підвищення рівня конкурентоспроможності, ефективного впровадження започаткованих на державному рівні реформ. Документ окреслює пріоритетні напрями розвитку області та визначає

основні цілі, завдання та заходи спрямовані на втілення єдиної державної регіональної політики розвитку регіону.

Програма підготовлена з урахуванням наслідків збройної агресії російської федерації, зокрема значних руйнувань інфраструктури, економічних втрат, та нових викликів сьогодення через складну ситуацію в економічній, енергетичній сферах. Вона визначає нові пріоритети соціально-економічного розвитку:

- створення умов для безпечної життєдіяльності населення, здійснення заходів цивільного захисту, забезпечення оборони, громадської безпеки;
- відбудова зруйнованих та пошкоджених об'єктів енергетичної, житлово-комунальної, соціальної, інженерної, дорожньої інфраструктури;
- розвиток національно-патріотичного виховання, підтримка молоді, надання якісних освітніх, медичних послуг, послуг соціального захисту, у тому числі для ВПО;
- стимулювання впровадження в області новітніх енергоефективних технологій та енергозберігаючих заходів
- забезпечення продовольчої безпеки регіону;
- відновлення економічного потенціалу підвищення конкурентоспроможності економіки регіону.

3. *Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки.* Затверджена Рішенням Київської обласної ради від 23 грудня 2022 року № 472-15-VIII. Ключовим підходом до збереження біологічного різноманіття на всіх його рівнях - є збереження різноманіття місць існувань і різноманіття життєздатних популяцій, що закладено в основу концепції екомережі. Головною метою програми є послідовне поліпшення екологічної ситуації в Київській області, створення належних умов для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, шляхом інтеграції екологічної політики до соціально- економічного розвитку, збереження природних екосистем та впровадження екологічно збалансованої системи природокористування, підвищення стандартів якості природних об'єктів до європейського рівня.

Програма передбачає реалізацію першочергових природоохоронних заходів за такими напрямками:

- охорона атмосферного повітря;
- поводження з небезпечними відходами;
- озеленення населених пунктів та підвищення рівня суспільно екологічної свідомості;
- збереження та відтворення біорізноманіття Київської області.

4. *Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на 2022-2029 роки.* Затверджена Рішенням Київської обласної ради від 22 вересня 2022 року № 324-13-VIII.

Програма розроблена з метою реалізації державної і регіональної політики у галузі водного господарства: підвищення ефективності використання меліоративних систем області, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення; задоволення потреб населення і галузей економіки області у водних ресурсах та оптимізації водоспоживання, запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро та збереження і відтворення водних ресурсів.

5. *Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на*

період до 2030 року.

Затверджені Законом України від 28 лютого 2019 року №2697-VIII. Одним із напрямків регулювання даного Закону є запровадження екосистемного підходу в галузеву політику та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління, інтеграція екологічної політики до інших політик, обов'язкове врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження документів державного планування та у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, зокрема екологічна модернізація сільськогосподарських підприємств.

б. Національний план управління відходами до 2030 року.

Затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року №117-р. Визначає формування державної політики у сфері управління відходами, створення інфраструктури для оброблення відходів, встановлення вимог для формування, зберігання та транспортування відходів різного походження, тощо.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Клімат. За даними метеорологічних станцій Батієва Гора та Київська обсерваторія, клімат району помірно-континентальний з помірно жарким літом та помірно холодною зимою. Середньорічна температура повітря становить + 6,7°C, середньорічна температура найхолоднішого місяця – січня - 6,3°C, а найтеплішого + 24,8°C.

Найнижча температура в січні-лютому - 33°C і максимальна у липні + 38°C вказують на можливі випадки вимерзання сільськогосподарських культур в малосніжні зими.

Середньорічна кількість опадів становить 554 мм, при цьому основна їх кількість припадає на теплий період року – 396 мм, на холодний – 158 мм. Максимальна висота снігового покриву – 32 см. Панівні напрямки вітрів - південно-східний та південно-західний.

Родовище знаходиться в північній лісостеповій області Дніпровської терасової рівнини у Бориспільсько-Баришівському фізико-географічному районі. В географічному відношенні територія району розміщена в межах Дніпровсько-Донецької впадини.

Геолого-гідрогеологічні умови. Н Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» територія проектування розташована в кліматичній зоні П-В1, що є сприятливою для всіх видів будівництва.

У фізико-географічному відношенні район відноситься до Придніпровської низини та розташований на межі другої-третьої надзаплавної тераси лівобережної частини долини річки Дніпро.

За містобудівним зонуванням на основі природно-географічних та інженерно-будівельних умов, територія проектування належить до територій із сприятливими містобудівними умовами.

В геоструктурному відношенні територія характеризується потужною товщею четвертинних відкладів, представлених суглинками, у тому числі лесовидними, лесами, пісками і глинами. Леси можуть зустрічатися місцями на глибинах 1-3 метри, товщиною шару 1-6 метрів, що потребує детального вивчення на стадії інженерно-геологічних вишукувань.

Радіаційний стан. Згідно із Постановою Кабінету Міністрів України від 23.07.1991р. №106, з урахуванням наступних поточних змін (Постанова від 29.08.1994

р. № 600) проєктована ділянка не входить у перелік територій, забруднених в результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Спостереження за радіаційним станом території здійснюється СЕС. Перевищень дози гамма-випромінювання не виявлено, вона знаходиться на рівні природного фону і не перевищує 30 мкР/годину, щільність забруднення ґрунтів цезієм 137 складає менше 1 Ки/км². Природна радіоактивність не перевищує допустимі норми згідно БДУ – 91. Система планувальних обмежень по даному фактору – відсутня. При проведенні будівельно-проєктних робіт необхідно керуватись вимогами радіаційної безпеки щодо будівельних матеріалів та будівельної сировини (сертифікація радіологічної якості) відповідно НРБУ 97 і «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України», затверджені МОЗ України № 54 від 02.02.2005 р.

Біорізноманіття. Рослинний покрив представлено рослинними асоціаціями природної зони Українського Полісся та, в незначному ступеню, Лісостепу.

Поліський тип рослинності на цій території представлено здебільшого формацією дубово-соснових лісів, або суборів, є найбільш поширеною на Київському Поліссі. Характерною особливістю цих лісів є двоярусність деревного пологу. До складу верхнього ярусу входить сосна I–II бонітету. До складу другого ярусу входить дуб заввишки, здебільшого III бонітету. Інші деревні породи – береза повисла, береза пухнаста, осика і вільха клейка трапляються як домішки до сосни й дубу. В порушених асоціаціях береза і осика можуть зустрічатися як домінуючі породи. Підлісок рідкий, трапляються крушина ламка бруслина європейська. Трав'яний покрив значно густіший, ніж в борах, і багатший на число видів. Характерними рослинами тут є: орляк, грушанка звичайна, суниця, буквиця та ряд інших видів, не властивих борах. У суборах зустрічаються також і всі борові види, хоча і в інших співвідношеннях, наприклад, напівчагарники з родини вересових.

Детальний опис тваринного світу даної території не може бути здійснений через недостатню вивченість. Недостатньо вивчена фауна безхребетних тварин області, яка складається не менш ніж з декількох тисяч видів. Серед видів тварин що зустрічаються найчастіше на території даного регіону можна віднести наступні. У лісах: серед ссавців – їжак, кріт, куниця, борсук, заєць-русак, білка, лисиця; серед птахів – куріпка, рябчик, дрізд, зозуля, дятел, синиця, сова, перепел, чаплі, крук, ворона, грак; серед плазунів – гадюка, ящірка, вуж, мідянка. На сільськогосподарських угіддях: ссавці – миші, хом'яки, серед птахів – жайворонок, куріпка, шуліка чорний. У населених пунктах: серед ссавців – кажани, миші, пацюк чорний; серед птахів – голуб, ластівка, дрізд, зяблик, сич, голуб сизий, горобець, сорока, ворона.

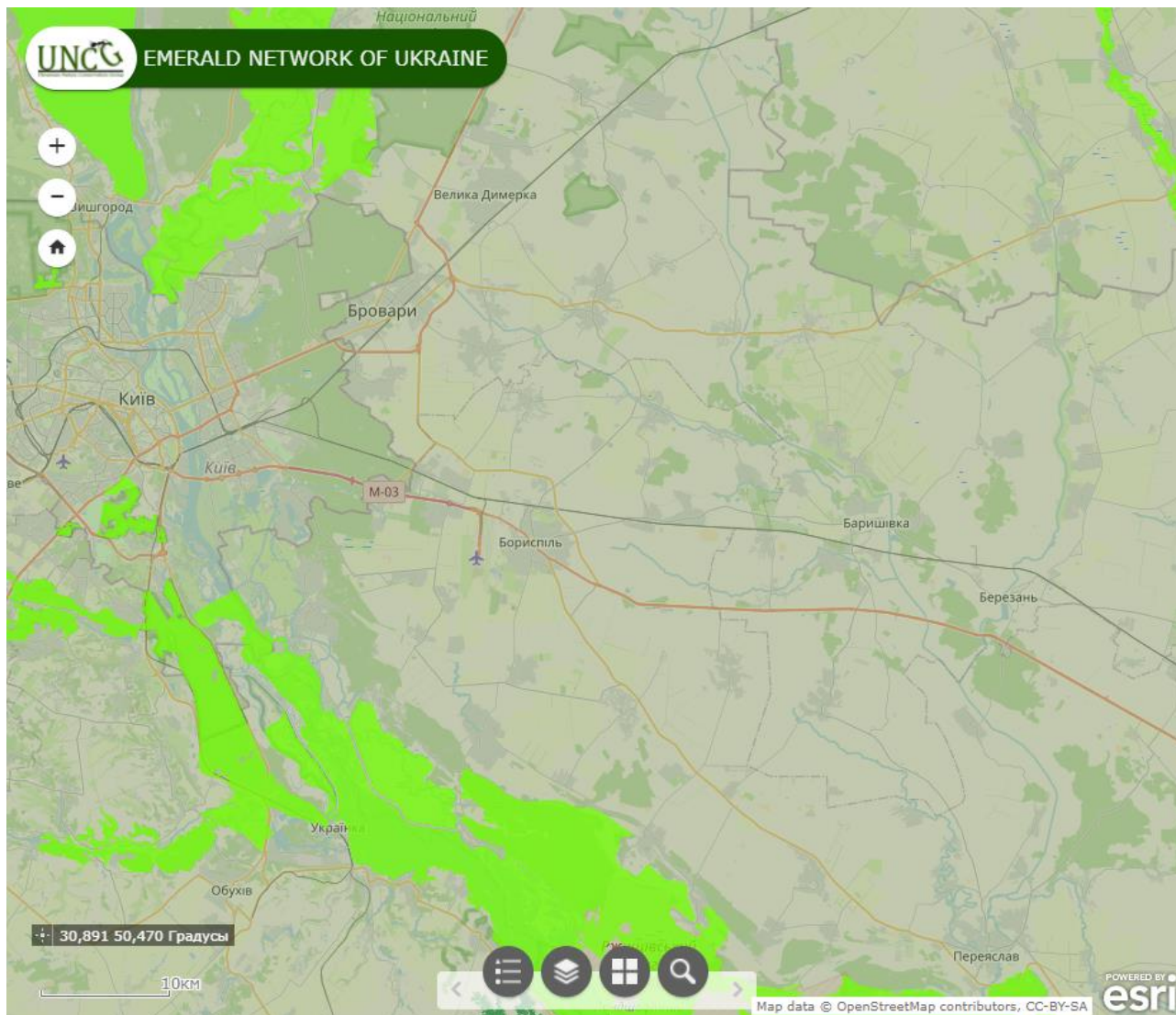

Рисунок 2.1. Об'єкти природно-заповідного фонду на території Броварського району.

За даними Emerald Network in Ukraine – Смарагдової мережі України.

Важливе значення має еколого-містобудівне обґрунтування даної території. Планувальна організація території визначається вимогами щодо її впорядкування, функціонального використання, інженерного облаштування та благоустрою.

За умови виявлення об'єктів культурної спадщини при проведенні будь-яких земельних робіт на території населеного пункту повинні виконуватися наступні норми Законів України:

Обов'язкове проведення археологічних розвідок території зазначеної земельної ділянки та врахування результатів цієї розвідки при передачі земельних ділянок у власність чи користування, у тому числі під будівництво.

Визначення меж територій археологічних об'єктів з їх координуванням.

Укладення з користувачами охоронних договорів на всі об'єкти археологічної спадщини для забезпечення їх належної охорони і відповідно до вимог чинного законодавства (стаття 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Заборона приватизації земельних ділянок під пам'ятками та об'єктами археології (статті 14 та 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Передбачення проведення охоронних археологічних досліджень у випадку планування будівництва у межах пам'яток та об'єктів археології (стаття 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Згідно статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини»:

Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити подальше ведення робіт і протягом однієї доби повідомити про виявлені знахідки відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Земляні роботи можуть бути відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Також, відповідно до статті 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»:

– Будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

Роботи на щойно виявлених об'єктах культурної спадщини здійснюються за наявності письмового дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини на підставі погодженої з ним науково-проектної документації.

З метою захисту об'єктів археології, у тому числі тих, що можуть бути виявлені, проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок у випадках, передбачених Земельним кодексом України (2768-14), погоджуються органами охорони культурної спадщини.

Відповідно до статті 19 Закону України «Про охорону археологічної спадщини»:

Юридичні і фізичні особи, у користуванні або володінні яких перебувають археологічні об'єкти або предмети, зобов'язані:

– дотримуватися всіх вимог законодавства щодо охорони і використання археологічних об'єктів або предметів;

– виконувати всі необхідні роботи виробничого характеру згідно з дозволом;

– негайно інформувати про нововиявлені об'єкти або предмети в межах території, яку вони використовують для своєї діяльності;

– сприяти і не перешкоджати будь-яким роботам з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів.

Та відповідно до статті 22 Закону України «Про охорону культурної спадщини» юридичні і фізичні особи, дії або бездіяльність яких завдали шкоди археологічній спадщині, несуть відповідальність відповідно до законодавства України.

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про охорону культурної спадщини», об'єкти культурної спадщини незалежно від форм власності відповідно до їхньої археологічної, естетичної, етнологічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності підлягають реєстрації шляхом занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (далі - Реєстр) за категоріями національного та місцевого значення пам'ятки.

Згідно Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури України 11.03.2013 № 158 (далі – Порядок), система обліку об'єктів культурної спадщини включає комплекс заходів із взяття на облік об'єкта культурної спадщини, оформлення облікової документації, занесення чи незанесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру, ведення Реєстру, інвентаризації об'єктів культурної спадщини, включення до Реєстру об'єкта культурної спадщини, який взято на державний облік відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом, формування облікових справ та внесення змін до Реєстру.

Взяття на облік об'єкта культурної спадщини забезпечують уповноважені органи, повноваження яких поширюється на територію розміщення такого об'єкта, шляхом занесення його до Переліку об'єктів культурної спадщини.

Для розгляду питання занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру подаються такі документи:

- подання за формою, наведеною у додатку 3 до цього Порядку;
- облікова документація – складається на об'єкт культурної спадщини та містить дані щодо його цінності, характерних властивостей, що становлять його історико-культурну цінність, етапів розвитку, просторових, функціональних характеристик, стану збереження, а також дані проведених досліджень.

Облікова документація складається з:

- облікової картки – містить короткі дані щодо пам'ятки чи об'єкта (місце розташування, межі, фотофіксація, автор, дата тощо);
- історичної довідки;
- матеріалів фотофіксації сучасного стану об'єкта: фото загального вигляду, фото об'єкта в контексті (навколишньому середовищі), фото найбільш цінних (характерних) елементів об'єкта, фото рухомих об'єктів (деталей), фото інтер'єрів, фото загроз (дії негативних чинників);
- акта стану збереження.

Рішення про занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру має містити: найменування пам'ятки; вид, тип, категорію; дату утворення; місцезнаходження; охоронний номер.

Разом з тим, ст. 141, 24, 26, 31, 32, 33, 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини», передбачено розроблення науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та пам'яток містобудування.

Науково-проектною документацією у сфері охорони культурної спадщини є: 1. науково-проектна (науково-дослідна) документація з визначення: меж і режимів використання території пам'ятки; режимів використання пам'ятки; меж і режимів використання охоронюваної археологічної території; меж і режимів використання зон охорони; меж і режимів використання території об'єкта всесвітньої спадщини; меж і режимів використання буферної зони; меж і режимів використання історичного ареалу населеного місця; меж історичного ареалу населеного місця; 2. план організації території історико-культурного заповідника; 3. план організації історико-культурної заповідної території.

Науково-проектна документація у сфері охорони культурної спадщини визначає спеціальний режим використання території або об'єктів, у тому числі планувальні обмеження у використанні земель у сфері забудови, гранично допустиму висотність будівель та споруд (стаття 334 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Згідно ДСТУ Б Б.2.2-10:2016 «Склад та зміст науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування», науково-проектна документація щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування складається з графічних (аналітичні схеми, проектно-регулятивні креслення та ілюстративні матеріали) та текстових матеріалів (пояснювальна записка та додатки).

При розробленні науково-проектної документації проводяться такі дослідження:

- аналіз природної основи території щодо визначення особливостей рельєфу, гідрографії, видів рослинності;
- історико-містобудівний аналіз щодо визначення історичного розвитку планування і забудови;

- натурні дослідження середовища щодо визначення просторової забудови, поверховості забудови, її стильових ознак, кольорового вирішення, впорядження, дисгармонійних будівель та споруд;
- аналіз об'єктів культурної спадщини та існуючої забудови, розташованих на прилеглих до пам'яток територіях;
- аналіз видового розкриття пам'яток;
- визначення композиційної ролі пам'яток.

Результати проведених досліджень відображають на основному кресленні, схемах, що доповнюють його, та у відповідних розділах пояснювальної записки.

Рішення про затвердження науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини має містити: назву об'єкта дослідження; місцезнаходження (місце розташування); опис меж територій (якщо науково-проектна документація у сфері охорони культурної спадщини їх визначає); опис обмежень у використанні земель.

Зазначення інформації стосовно місця розташування та координат пам'яток культурної спадщини можливе за умови надання як вихідних даних затвердженої науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини (на конкретні об'єкти).

Охорона здоров'я.

На території Баришівської селищної ради для надання медичної допомоги населенню функціонує Баришівська центральна районна лікарня, а також центр первинної медико-санітарної допомоги, які надають педіатричну, терапевтичну, хірургічну та інші види допомоги, а також ФАПі та медамбулаторій у старостинських округах ради.

Відзначимо, що найбільш гострими проблемами здоров'я населення області за даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики» визначено:

- високий рівень загальної смертності, особливо чоловіків працездатного віку;
- низький рівень народжуваності;
- від'ємний приріст населення;
- низька очікувана тривалість життя;
- високий коефіцієнт старіння;
- високі показники смертності за класом хвороб системи кровообігу, за класом новоутворення, за класом травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників;
- ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Територія детального плану розташована у південно-східній частині Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області.

У межі проектування знаходяться земельні ділянки з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376, 3220282800:07:033:0296 з цільовим призначенням для ведення особистого селянського господарства (01.03), земельна ділянка з кадастровим номером 3220282800:07:033:0352 з цільовим призначенням для сінокосіння і випасання худоби (01.08), а також ділянки з кадастровими номерами

3220282800:07:033:0919, 3220282800:07:033:0918, 3220282800:07:033:0917, 3220282800:07:033:0916, 3220282800:07:033:0920, 3220282800:07:033:0921 з цільовим призначенням для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами. Площа в межах проектування згідно завдання на проектування та визначених меж ДПТ складає близько 50,00 га.

Територія проектування межує з землями сільськогосподарського призначення.

Ділянка детального плану знаходиться поза межами територій зелених насаджень загального користування, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон, а також не входить до складу державного лісового фонду.

На території проектування відсутні об'єкти культурної спадщини, територія не потрапляє до меж регулювання забудови навколо об'єктів культурної спадщини.

Проектними рішеннями у межах детального плану території передбачається розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами, а саме видобуток піску, що відповідає стандартам ДСТУ Б В.2.7-32-95 «Пісок щільний природний для будівельних матеріалів, виробів, конструкцій і робіт», в межах земельних ділянок з відповідним цільовим призначенням – для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами.

Розробка корисної копалини буде проводитись екскаватором, навантаження в автотранспорт споживачів — екскаватором, і допоміжні роботи при навантаженні корисної копалини будуть проводитись бульдозером.

Як альтернативна система розробки корисної копалини при підйомі ґрунтових вод пропонується розробка земснарядом і екскаватором з транспортування до карт наживу пульпопроводом. Обводнений пісок земснарядом невеликої потужності намивається на карти наживу, після зневоднення, екскаватором відвантажується на автотранспорт споживачів. В періоди неможливого використання земснаряду (зима), відвантаження піску буде проводитись із складів зневодненого піску.

Рекультивация порушених земель під водойму, порушених гірничими роботами, буде проводитись згідно вимог «Гірничого закону України», «Кодексу України про надра», «Земельного кодексу України», Закону України «Про охорону земель», та інших нормативних документів щодо проектування рекультивации земель. Після відпрацювання запасів родовища Кручі планується рекультивация земель, порушених проведенням гірничих робіт при розробці кар'єру і прилеглої території.

Відповідно до проектних рішень детального плану основними компонентами що зазнають впливу є:

Джерела забруднення повітря. Від спецтехніки і вантажного автотранспорту передбачаються викиди від спалювання палива. Забруднюючі речовини: викиди неорганічного пилу; від роботи двигунів кар'єрної техніки та транспорту - діоксид азоту, оксид вуглецю, діоксид сірки (сірчистий ангідрид), сажа, бенз(а)пірен, вуглеводні (неметанові леткі органічні сполуки), формальдегід.

Згідно з розрахунками розсіювання викидів від стаціонарних джерел з урахуванням фонових концентрацій забруднюючих речовин допустимі нормативи екологічної безпеки перевищуються лише у межах промайданчика (за оксидами азоту та діоксидом і сірки і їх групою сумації, за сажею, за неметановими леткими органічними полугазами), а на межі санітарно-захисної зони нормативи дотримані.

При цьому найближча житлова забудова розташована на відстані більше 1 км від меж території ділянок.

Вплив на якість атмосферного повітря є допустимим, але в межах промайданчика, для захисту здоров'я персоналу, необхідно здійснювати заходи з обмеження максимальних концентрацій забруднюючих речовин у викидах.

Джерела забруднення ґрунтів. На родовищі необводнені з поверхні піски підстилаються нижче обводненими пісками. Супутні корисні копалини відсутні. Пухкі розкривні породи представлені ґрунтово-рослинним шаром потужністю від 0,0 до 0,1 м та прошарком зачищення піску для запобігання його забруднення потужністю 0,1 м. Пухкі рокривні породи і ґрунтово-рослинний шар будуть складуватися у відвали.

Відпрацювання запасів корисної копалини призведе до виникнення виробленого простору. Очікується, що після повного відпрацювання запасів вироблений простір заповниться водою за рахунок атмосферних і ґрунтових вод. При цьому на етапі гірничо-технічної рекультивації передбачено здійснити виположення бортів на пухкому розкриву, у відпрацьованому просторі кар'єру облаштувати штучне водоймище і сформувати земляний вал по периметру водоймища на висоті не менше 1 м. Розкривні породи з відвалів будуть повністю використані на цілі рекультивації. Вплив на геологічне середовище є допустимим у разі виконання екологічних умов провадження діяльності.

Ґрунти, які присутні у ґрунтовому покриві на території проектування, не відносяться до особливо цінних груп ґрунтів, встановлених наказом Державного комітету України по земельних ресурсах від 06.10.2003 р. № 245.

Родючий шар ґрунту буде складуватися в окремий відвал, який у свою чергу засіватиметься сумішшю багаторічних трав або прикриватиметься соломною для захисту від ерозії.

Паливо-мастильні матеріали будуть доставлятися спеціальними автозаправними машинами, що має мінімізувати ймовірність забруднення земель нафтопродуктами.

Вплив на водне середовище. Обводнення кар'єру повністю пов'язане з водоносним горизонтом четвертинних відкладів. Вода з кар'єрного поля відводиться у зумиф кар'єру, далі у технологічні відстійники. Відстояна вода використовується у виробничих цілях: з метою пілепригнічення та для заправки водою систем охолодження кар'єрної техніки.

Прямий вплив на поверхневі водні об'єкти відсутній, у зв'язку з тим, що найменша відстань від ділянок родовища до спрямленого русла ріки Трубіж складає близько 680 м. Скидання кар'єрних вод у поверхневі водні об'єкти не передбачається.

Вплив на водне середовище за умови дотримання екологічних умов провадження діяльності є допустимим.

Вплив на клімат та мікроклімат. Прямої зміни мікроклімату в результаті планованої діяльності на клімат, через антропогенні викиди парникових газів, є незначним, в обсязі:

- 1) прямих викидів від спалювання пального спецтехнікою на кар'єрі;
- 2) антропогенних викидів парникових газів через зміну землекористування і зняття родючого шару ґрунту, який є резервуаром вуглецю.

Вплив на соціальне та техногенне середовище. Поблизу родовища відсутні інші промислові чи сільськогосподарські об'єкти, провадження планованої діяльності не пов'язане з потребою у знесенні існуючих об'єктів промислового, соціально-культурного та побутового призначення. Пам'ятки архітектури, історії і культури, зони рекреації, культурний ландшафт на території родовища відсутні.

Вплив шуму та вібрації на довкілля. Джерелами шуму будуть екскаватор, бульдозер і автосамоскид. За умови їх одночасної роботи, максимальний рівень шуму

на території майданчика буде складати близько 83,2 дБА, а на межі санітарно-захисної зони (300 м) - близько 24,2 дБА, що не перевищує санітарних норм шуму.

Враховуючи санітарно-захисну зону завширшки 300 м і той факт, що найближча житлова забудова розташована на відстані більше 1 км, перевищення санітарних норм шуму на межі санітарно-захисної зони та у житловій забудові не очікується.

Вплив радіаційного забруднення, електромагнітного та іонізуючого випромінювання. Згідно з радіаційно-гігієнічною оцінкою пісків родовища за сумарною питомою активністю природних радіонуклідів крисна копалина родовища відноситься до 1 класу будівельних матеріалів і може використовуватися для всіх видів будівництва без обмежень.

Найближчий населений пункт розташований за межами санітарно-захисної зони на південному сході на відстані 1,0-1,5 км, тому експлуатація кар'єру не буде викликати негативний вплив на здоров'я і умови проживання населення. Зони рекреації у зоні впливу об'єкту відсутні.

Установки (обладнання), що є джерелами іонізуючого випромінювання, джерела значного електромагнітного випромінювання не використовуються під час провадження планованої діяльності.

Тверді побутові відходи. На території проектування будуть утворюватися тверді побутові відходи IV класу небезпеки. В межах проектування передбачається їх роздільне збирання і вивезення на утилізацію або переробку на спеціалізовані підприємства або на утилізацію на сміттєзвалище ТПВ.

Біорізноманіття. В межах ділянки проведення планової діяльності родовища, а також у зоні її прямого впливу території та об'єкти природно-заповідного фонду області відсутні. Рішення про резервування цінних для заповідання природних території та об'єктів в межах ділянки проведення планованої діяльності, у порядку визначеному Законом України «Про природно-заповідний фонд», не приймалися. Види рослин і тварин з Червоної книги України на території планованої діяльності не спостерігаються.

На заході і північному заході території родовища межує з лісами Березанського лісництва ДП «Переяслав- Хмельницьке лісове господарство».

Вплив на природно-заповідні території та об'єкти, рослинний і тваринний світ є допустимим.

Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено.

Техніко-економічні показники детального плану території представлені у Текстовій частині ДПТ.

Ділянка (територія) розробки детального плану безпосередньо не межує з територіями що мають природоохоронний статус, землями водного фонду та прибережно-захисних смуг, лісгосподарських зон, територій історико-культурного, природо-заповідного, рекреаційного чи оздоровчого призначення.

Екологічні проблеми і ризики на здоров'я населення, які стосуються даного детального плану, та негативний вплив на території з природоохоронним статусом - являється незначним.

Негативні фактори у зоні впливу планової діяльності відсутні.

SWOT-аналіз екологічної та соціально-економічної ситуації

Strengths - Сильні сторони	Weaknesses - Слабкі сторони
Вдале транспортне сполучення та географічно вигідне розташування території проектування	Відсутність системи моніторингу за станом компонентів навколишнього природного середовища
Створення системи індикаторів для моніторингу за станом навколишнього природного середовища	Відсутність інфраструктури та закладів обслуговування для працюючих
Віддаленість від об'єктів природно-заповідного фонду та культурної спадщини	Відсутність інформації про стан здоров'я населення по району
Opportunities - Можливості	Threats - Загрози
Створення нових робочих місць	Збільшення антропогенного впливу на навколишнє природне середовище

РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Серед важливих екологічних проблем проектної території та прилеглих територій можна виділити наступні:

- порушується природний рельєф денної поверхні з утворенням кар'єрних виїмок;
- в місцях навантаження піску, на кар'єрних автодорогах при перевезенні корисної копалини розкритих порід, виникає пилоутворення;
- при роботі механізмів з двигунами внутрішнього згорання виділяються токсичні гази;
- працюючі механізми є джерелом шуму та вібрації;
- утворення стічних господарсько-побутових вод;
- утворення відходів.
- Після відпрацювання кар'єру, його рекультивації, під пасовище з плануванням та нанесенням ГРІШ і створення захисних лісонасаджень, супутні корисні копалини не будуть накопичуватись, тобто відвальне господарство після проведення рекультивації утворено не буде.

Значним антропогенним чинником залишається накопичення на сміттєзвалищах твердих побутових відходів. Одним із найбільших чинників антропогенного забруднення довкілля, насамперед забруднення повітря і підвищення рівня шуму,

виступає автомобільний транспорт. Одним з найважливіших чинників змін природного характеру, що можуть вплинути на розвиток громади, є зміна клімату. До антропогенних джерел надходження вуглекислого газу у атмосферу належать і викиди забруднюючих речовин автотранспортом, які також впливають на стан забруднення повітря.

Екологічних проблем щодо територій з природоохоронним статусом не виявлено у зв'язку з відсутністю їх в межах розробки детального плану територій та на прилеглих територіях.

На основі аналізу екологічного стану ділянки в межах детального плану території, дана територія сприятлива для реалізації проектних рішень детального плану.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Серед основних завдань детального планування території у сфері охорони довкілля є:

- виявлення та уточнення територіальних ресурсів для всіх видів функціонального використання території;
- визначення всіх планувальних обмежень використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами;
- створення належних умов охорони і використання об'єктів культурної спадщини та об'єктів природно-заповідного фонду, інших об'єктів, що підлягають охороні відповідно до законодавства;
- визначення напрямів подальшої діяльності щодо охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки;
- організація комплексного благоустрою та озеленення.

Виходячи з цього, при розробленні документа державного планування будуть враховані вимоги чинного законодавства в сфері охорони навколишнього середовища та здоров'я населення, зокрема:

- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд»;
- Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 р. № 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;

– Наказ Міністерства промислової політики України від 07.05.2004 р. № 221 «Про затвердження Положення про проектування гірничодобувних підприємств України та визначення запасів корисних копалин за ступенем підготовленості до видобування»;

- Наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 02.10.2001 № 224 «Про затвердження Порядку збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації використаної тари (упаковки)».

Цей розділ ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні, і визначає ступінь їх врахування і впровадження через низку проектних рішень містобудівної документації. В процесі стратегічної екологічної оцінки даної містобудівної документації було розглянуто різні місцеві програми, що містять екологічні цілі та відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. Результати аналізу відображені у табл. 5.1.

Таблиця 5.1.

Відповідність завдань документа державного планування цілям природоохоронної політики

<i>Сфери охорони довкілля</i>	<i>Основні виявлені проблеми, пов'язані із проектом документа державного планування</i>	<i>Регіональні та місцеві стратегії, програми, що мають відношення до виявлених проблем</i>	<i>Стратегічні цілі регіональних та місцевих стратегій, програм стосовно виявлених проблем</i>	<i>Завдання, викладенні в документі державного планування</i>	<i>Ступінь формальної відповідності</i>
Атмосферне повітря	Забруднення атмосферного повітря автотранспортом	Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки	Зменшення шкідливих викидів від пересувних джерел за рахунок збільшення використання електромобілів, посилення контролю за токсичністю відпрацьованих газів автомобільних двигунів.	Створення зелених насаджень спеціального призначення	+

Водні ресурси	Незадовільний стан водних об'єктів	Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок. Забезпечення відведення та встановлення меж земель водного фонду та водоохоронних зон.	Влаштування мережі дощової каналізації. Схему каналізування прийнято наступну: господарсько-побутові стоки самопливними мережами надходять на локальні очисні споруди, що проектується, звідки умовно чисті води надходять до фільтраційних колодязів.	+
Поводження з відходами	Відсутність схеми санітарного очищення населеного пункту. Відсутність роздільного збору відходів.	Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року	Поступове скорочення загальних обсягів утворення побутових відходів у населених пунктах. Охоплення 100 % населених пунктів збиранням та вивезенням побутових відходів. Впровадження сортування відходів в населених пунктах області. Створення у Київській області регіональної мережі сортувально-переробних підприємств для перероблення всіх компонентів побутових відходів за сучасними новітніми технологіями.	Збирання використаної тари (упаковки) та передача спеціалізованим підприємствам для подальшої утилізації. Облаштування контейнерного майданчику та встановлення контейнерів для роздільного збору відходів за фракціями. Заключення договорів на передачу відсортованих відходів спеціалізованим підприємствам для їх подальшої утилізації.	++

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

«++» – цілі документа державного планування добре узгоджені з цілями природоохоронної політики.

«+» – цілі документа державного планування та цілі природоохоронної політики принципово узгоджуються. Необхідно тісніше пов'язати цілі на рівні заходів.

«0» – цілі документа державного планування та цілі природоохоронної політики нейтральні по відношенню одні до одних.

«->» – цілі документа державного планування та цілі природоохоронної політики не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування на більш низькому рівні, в тому числі на рівні реалізації конкретної планованої діяльності, потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей документа державного планування та природоохоронних цілей.

«-->» – цілі документа державного планування та цілі природоохоронної політики принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі в документі державного планування.

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ – 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.202018 №296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та клімату, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодії цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур прийняття їх.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Ймовірність того, що реалізація проектних рішень детального плану призведе до таких можливих наслідків для довкілля або здоров'я населення, які самі по собі будуть незначними, і в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля – є незначною.

У цьому розділі проведена оцінка потенційних впливів реалізації проектних рішень на окремі компоненти навколишнього середовища в межах ділянки проектування, результати якої відображені у таблицях 6.1.

Таблиця 6.1. Можливі ефекти від запропонованих рішеннями детального плану території.

Таблиця 6.1.

Функціональне використання	Потенційний вплив на головні складові довкілля			
	Повітря	Водний басейн	Ґрунти	Біорізноманіття
Зона родовища піску	-1	-1	-2	0
Зона технологічного майда	-1	0	-1	0
Зона інженерної інфраструктури	0	0	-1	0

Шкала оцінки:

- 2 суттєво негативний вплив,
- 1 помірний негативний вплив,
- 0 очікуваний вплив відсутній,
- +1 помірний позитивний вплив,
- +2 суттєво позитивний вплив

Ймовірний екологічний вплив проектних рішень детального плану на складові довкілля відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці 6.1.

Таблиця 6.2

Оцінка ймовірного впливу проектних рішень детального плану на довкілля відповідно до контрольного переліку

№	Чи може реалізація стратегії спричинити?	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		
3	Погіршення якості атмосферного повітря?		+		
4	Появу джерел неприємних запахів?		+		
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водні ресурси					
6	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
7	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
8	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
9	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
10	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			+	
11	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води		+		
12	Порушення гідрологічного і гідохімічного режиму малих річок			+	
13	Забруднення підземних водоносних горизонтів			+	
Відходи					
14	Збільшення кількості утворених чи накопичених промислових відходів?		+		
15	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
16	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	
17	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси					
18	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	+			

19	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
20	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?	+			
21	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
22	Виникнення конфліктів між ухваленими цілями Стратегії та цілями місцевої громади			+	
Біорізноманіття					
23	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
24	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
25	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			+	
26	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
27	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
Населення та інфраструктура					
28	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			+	
29	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
30	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			+	
31	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління і моніторинг					
32	Послаблення екологічних інструментів в галузі екологічної безпеки			+	
33	Погіршення екологічного моніторингу?			+	
34	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
35	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Ресурси та інше					
36	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
37	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	
38	Суттєве порушення якості природного середовища?			+	

39	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			+	
40	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

Синергічні наслідки - сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. При здійсненні стратегічної екологічної оцінки була проаналізована «Схема проектних планувальних обмежень», що була розроблена в складі документу державного планування. Території на яких можуть виникнути синергічні наслідки за попереднім аналізом не визначено.

Таким чином, реалізація проектних рішень детального плану території не має супроводжуватися появою нових значних негативних наслідків для довкілля.

Разом з тим, реалізація проектних рішень детального плану території відіграватиме значну роль у розвитку території та є важливим чинником економічного зростання, створення нових робочих місць, структурної перебудови та зміцнення економіки району.

В результаті реалізації документу державного планування стан довкілля та умов життєдіяльності населення, його стан здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу зміниться мінімально, тому що вибрано найбільш екологічно безпечне бачення реалізації проектних рішень детального плану з урахуванням соціально, екологічного та економічного впливу підприємництва торгівлі на території району.

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Рекультивация порушених земель під водойму, порушених гірничими роботами, будуть проводитися згідно вимог «Гірничого закону України», «Кодексу України про надра», «Земельного кодексу України», Закону України «Про охорону земель», та інших нормативних документів щодо проектування рекультивации земель. Після відпрацювання запасів родовища планується рекультивация земель, порушених проведенням гірничих робіт при розробці кар'єру і прилеглої території. Вибір напрямів рекультивации визначається відповідно до вимог ДСТУ 7905:2015. Рекультивация порушених земель буде здійснюватися в два наступних етапи: гірничо-технічна і біологічна. Гірничо-технічна рекультивация полягає в виположуванні порушеної поверхні до проектних значень і нанесення ґрунтового-родючого шару (землювання). Біологічна рекультивация полягає в поліпшенні біохімічних властивостей родючого шару. Гірничо-технічна рекультивация порушених земель на ділянці родовища включає наступні роботи: планування прилеглих територій до кар'єру і доріг, і покриття вищевказаних територій ГРШ (ґрунтового-рослинним шаром).

Роботи по рекультивации родовища передбачається виконувати у два етапи. На першому етапі виконується гірничотехнічна рекультивация земель, що порушені гірничими роботами, на другому - біологічна. По мірі відпрацювання запасів корисної копалини на повну глибину підрахунку запасів і утворення відпрацьованого простору, виконуються роботи по рекультивации відпрацьованого простору кар'єру. Роботи по рекультивации кар'єру розпочинаються з 5-го року експлуатації кар'єру. Черговість проведення рекультивацийних робіт і передача відновлених площ землекористувачам знаходиться в залежності від послідовності виконання гірничих робіт.

На першому етапі рекультивації проводиться планування території бульдозером, відсіпка порід розкриву для підняття дна кар'єру, відсіпка порід розкриву для виположення бортів кар'єру, планування території перед нанесенням ґрунтового-рослинного шару.

Ґрунтового-рослинний шар з відвалів повністю буде використано при рекультивації, а поверхня під ним планується.

Наступним етапом рекультивації є біологічна рекультивація - підвищення родючості порушених земель шляхом внесення добрив та насадження багаторічних трав.

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення;
- відновлювальні заходи - технічна і біологічна рекультивація, нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи.

Для попередження та захисту об'єкту необхідно проведення наступних попереджувально-захисних заходів:

- посилення режиму безпеки шляхом встановлення систем відео спостереження та охоронної сигналізації;
- передбачити освітлення прилеглої території в нічний час - компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

З метою покращення стану навколишнього природного середовища містобудівною документацією передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться:

- закрита система дощової каналізації;
- облаштування майданчиків з контейнерами для збирання побутових відходів та забезпечення збору та вивезу всього обсягу побутових відходів, що утворюються;
- інженерна підготовка території та вертикальне планування, благоустрій, озеленення, влаштування твердого покриття проїздів.

Визначені нормативні санітарно-захисні та охоронні зони приймаються згідно діючих державних будівельних та санітарно-гігієнічних норм.

Разом з тим, визначені охоронні зони інженерних мереж.

Охоронні зони інженерних комунікацій - ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» розділ 11 «Інженерна інфраструктура», Додаток И.1 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».

- від підприємства, що пов'язане з користуванням надрами визначена нормативна санітарно-захисна зона 300 м згідно додатку № 9 ДСП №173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» як для об'єкту, де здійснюються перевантаження та зберігання вантажів, що пилять;
- від каналізаційних очисних споруд визначена нормативна санітарно-захисна зона – 5 м відповідно до висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи від 28.10.2019 № 12.2-18-1/24093;
- від очисних споруд дощової каналізації визначена нормативна санітарно-захисна зона – 5 м відповідно до висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи від 28.10.2019 № 12.2-18-1/24093.

Уздовж повітряних ліній електропередачі 10 кВ у вигляді земельної ділянки і повітряного простору, обмежених вертикальними площинами, що віддалені по обидві сторони лінії від крайніх проводів 10 метрів.

Уздовж кабельних ліній електропередачі - у вигляді земельної ділянки, обмеженої вертикальними площинами, що віддалені по обидві сторони лінії від крайніх кабелів на відстань 2 метри.

Висновки:

З метою забезпечення охорони природного середовища в межах території, що проектується та на суміжних ділянках, рекомендовано виконання ряду планувальних та інженерних заходів по облаштуванню території:

- дотримання параметрів санітарно-захисних зон, відстаней та охоронних зон;
- забезпечення території системою водовідведення;
- забезпечення території централізованою планово-регулярною санітарною очисткою із запровадженням системи роздільного збирання відходів та своєчасного їх видалення, здійснення загального благоустрою території;
- проведення комплексу заходів за умови необхідності з інженерної підготовки території та здійснення впорядкування поверхневого стоку.

До складу об'єктів та заходів моніторингу повинні бути включені системи контролю за станом підземних і поверхневих вод, атмосферного повітря, ґрунтів і рослин, шумового навантаження в зоні можливого негативного впливу, експлуатації надійності споруд, а також слід враховувати житлові умови та стан здоров'я населення.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Основною метою стратегічної екологічної оцінки детального плану території під час процесу планування є виявлення усіх зацікавлених сторін, включаючи місцеву владу, бізнес, громадських активістів, місцевих жителів для виявлення потенційних конфліктних питань і досягнення компромісу на етапі планування. Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на довкілля та здоров'я населення.

Законодавство України та передова міжнародна практика передбачають оцінку альтернативних варіантів як частину екологічної оцінки конкретного місця. У контексті стратегічної екологічної оцінки детального планування території з метою розгляду альтернативних проектних рішень і їх альтернативних наслідків було розглянуто «нульовий» сценарій (за відсутності реалізації проекту) та відповідно до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 – територіальні альтернативи розміщення проектних рішень детального плану території.

«Нульовий» сценарій полягає у використанні землі яка є на сьогоднішній день. Незатвердження документу державного планування дасть можливість зберегти природний ландшафт території з її територіальною невпорядкованістю. При «нульовому» варіанті подальший розвиток громади є проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення економічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів.

Під час розробки детального плану території розглядались альтернативні варіанти щодо території розташування. Вибір земельної ділянки обґрунтовано наступним чином:

- екологічні, санітарно-епідемологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планувальної діяльності об'єктом проектування витримуються;
- ділянка не належить до пам'яток культурної спадщини, археологічних територій та територій природно-заповідного фонду України.

Негативні фактори впливу на оточуюче середовище при функціонуванні об'єкту можна оцінити як незначні при дотриманні усіх санітарно- епідемологічних та будівельних вимог та використанні сучасного обладнання.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству в сфері охорони навколишнього природного середовища.

Інших альтернативних варіантів проекту не передбачається. Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проектних рішень детального плану та обґрунтування заходів щодо охорони елементів навколишнього природного середовища, заходів щодо охорони праці та пожежної безпеки, ландшафтно-планувальних заходів з метою забезпечення охорони навколишнього середовища.

Проблеми здійснення стратегічної екологічної оцінки

При здійсненні процедури СЕО зіткнулися з низкою перешкод і труднощів внаслідок нестачі законодавчих та інституційних механізмів, а також практичного досвіду всіх зацікавлених сторін.

Основні проблеми здійснення СЕО:

- відсутність або обмежений доступ до даних на рівні населеного пункту з основних проблемних питань (стан та охорона довкілля, стан здоров'я населення);
- невизначеність механізму визначення потенційних факторів впливу на довкілля, брак створення єдиної системи прийняття управлінських рішень;
- інституційні та організаційні труднощі, які обумовлюють необхідність ефективної координації між відповідними органами управління та всередині їх структури;
- відсутність оперативного та всебічного моніторингу стану довкілля (на території населеного пункту відсутні пости автоматизованого спостереження за станом забруднення атмосферного повітря, брак спостережень за екологічним станом інших компонентів навколишнього природного середовища, що ускладнює врахування реального стану складових довкілля для здійснення аналізу обсягів забруднень та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища).

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних

наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

Моніторинг елементів навколишнього середовища проводиться відповідно до законодавчої бази: постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря»; постанови Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 758 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод»; постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.1993 № 661 «Про затвердження Положення про моніторинг земель»; постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.2004 № 51 «Про затвердження Положення про моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення».

Моніторинг екологічних та соціальних наслідків впровадження нового детального плану території буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на довкілля та здоров'я населення, та запобіганню соціальної нестабільності.

З метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків реалізації детального планування території і вжиття заходів щодо їх усунення необхідно проведення моніторингу значного впливу на довкілля. Моніторинг наслідків виконання документа державного планування передбачає здійснення спостереження за станом довкілля та факторами, що впливають на його компоненти, оцінювання та аналіз фактичного стану всіх компонентів довкілля, прогнозування стану довкілля та забезпечення науково-інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень.

Екологічний та соціальний моніторинг передбачає можливі екологічні загрози та/або виявляє їх впливи, що не були передбачені раніше.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів.
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу.
3. Візуальний огляд.
4. Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності.
5. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.
6. Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.
7. Розміщення не рідше одного разу на рік інформації про результати моніторингу на сайті замовника.

Об'єктами екологічного контролю, що підлягає регулярному спостереженню і оцінці при виконанні документа державного планування є:

- джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- джерела утворення побутових відходів;
- місця тимчасового зберігання побутових відходів до їх видалення відповідно до вимог законодавства.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись

на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України, Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками кредиторів та інвесторів, в т.ч. залученими аудиторськими компаніями.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації.

Відповідальний за моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення визначається замовником документа державного планування та не рідше, ніж раз у рік публікуються дані звіту виконання моніторингу за даним ДДП. Замовник може самостійно здійснювати моніторинг та публікувати звіти про виконання моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення або уповноважити відповідний структурний підрозділ/відділ/особу, тощо.

Не рідше одного разу на рік публікувати актуальну інформацію про стан моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення на офіційному сайті замовника та частіше у випадку виявлення нагальних ситуацій.

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Під час реалізації проекту «Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими номерами: 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території, орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського старостинського округу Баришівської селищної ради Броварського району Київської області» ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – відсутні, з причин мінімального впливу на територію та віддаленості державних кордонів України.

Індикатор	Визначення	Джерело даних
Середньодобовий вміст забруднюючих речовин у атмосферному повітрі.	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел.	Звіт державної гідрометеорологічної служби, річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища. За необхідності встановлення автоматизованого посту моніторингу за станом атмосферного повітря.

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.

Детальний план території – містобудівна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території.

Його метою є визначення планувальної організації і функціонального призначення, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації

кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту, призначених для комплексної забудови чи реконструкції.

Територія детального плану розташована у південно-східній частині Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області.

У межі проектування знаходяться земельні ділянки з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376, 3220282800:07:033:0296 з цільовим призначенням для ведення особистого селянського господарства (01.03), земельна ділянка з кадастровим номером 3220282800:07:033:0352 з цільовим призначенням для сінокосіння і випасання худоби (01.08), а також ділянки з кадастровими номерами 3220282800:07:033:0919, 3220282800:07:033:0918, 3220282800:07:033:0917, 3220282800:07:033:0916, 3220282800:07:033:0920, 3220282800:07:033:0921 з цільовим призначенням для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами. Площа в межах проектування згідно завдання на проектування та визначених меж ДПТ складає близько 50,00 га.

Територія проектування межує з землями сільськогосподарського призначення.

Ділянка детального плану знаходиться поза межами територій зелених насаджень загального користування, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон, а також не входить до складу державного лісового фонду.

На території проектування відсутні об'єкти культурної спадщини, територія не потрапляє до меж регулювання забудови навколо об'єктів культурної спадщини.

Проектними рішеннями у межах детального плану території передбачається розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами, а саме видобуток піску, що відповідає стандартам ДСТУ Б В.2.7-32-95 «Пісок щільний природний для будівельних матеріалів, виробів, конструкцій і робіт», в межах земельних ділянок з відповідним цільовим призначенням – для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами.

Розділ 5 ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні, і визначає ступінь їх врахування і впровадження через низку проектних рішень містобудівної документації. В процесі стратегічної екологічної оцінки даної містобудівної документації було розглянуто різні місцеві програми, що містять екологічні цілі та відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. Результати аналізу відображені у табл. 5.1.

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.202018 №296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та клімату, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодії цих факторів. Аналіз факторів впливу та опис наслідків для довкілля описані у розділі 6 та представлені у таблиця 6.1. та 6.2.

В результаті реалізації документу державного планування стан довкілля та умов життєдіяльності населення, його стан здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу зміниться мінімально, тому що вибрано найбільш екологічно безпечне бачення реалізації проектних рішень детального плану з урахуванням соціально, екологічного та економічного впливу на територію району.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування представлені у розділі 7 Звіту.

Після відпрацювання кар'єру, передбачається його рекультивація, під пасовище з плануванням та нанесенням ґрунтово-рослинним шаром і створення захисних лісонасаджень, супутні корисні копалини не будуть накопичуватись, тобто відвальне господарство після проведення рекультивації утворено не буде.

Рекультивація порушених земель під водойму, порушених гірничими роботами, буде проводитися згідно вимог «Гірничого закону України», «Кодексу України про надра», «Земельного кодексу України», Закону України «Про охорону земель», та інших нормативних документів щодо проектування рекультивації земель. Після відпрацювання запасів родовища планується рекультивація земель, порушених проведенням гірничих робіт при розробці кар'єру і прилеглої території.

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів;
- відновлювальні заходи - технічна і біологічна рекультивація, нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи.

На всіх етапах реалізації ДПТ проектні рішення будуть здійснюватись у відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо. Планувальні обмеження представлені санітарно-захисними зонами та охоронними зонами у відповідності до чинних санітарно-гігієнічних вимог.

З метою розгляду альтернативних проектних рішень і їх альтернативних наслідків було розглянуто «нульовий» сценарій (за відсутності реалізації проекту) та відповідно до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 року – територіальні альтернативи розміщення проектних рішень детального плану території.

«Нульовий» сценарій полягає у використанні землі яка є на сьогоднішній день. Незатвердження документу державного планування дасть можливість зберегти природний ландшафт території з її територіальною невпорядкованістю. При «нульовому» варіанті подальший розвиток громади є проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення економічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів.

Під час розробки детального плану території розглядалися альтернативні варіанти щодо території розташування. Вибір земельної ділянки під будівництво обґрунтовано наступним чином:

- екологічні, санітарно-епідемологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планувальної діяльності об'єктом проектування витримуються;
- ділянка не належить до пам'яток культурної спадщини, археологічних територій та територій природно-заповідного фонду України.

Моніторинг екологічних та соціальних наслідків впровадження нового детального плану території буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації щодо мінімізації

ймовірних впливів та наслідків на довкілля та здоров'я населення, та запобіганню соціальної нестабільності.

Об'єктами екологічного контролю, що підлягає регулярному спостереженню і оцінці при виконанні документа державного планування є: джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; джерела утворення побутових відходів; місця тимчасового зберігання побутових відходів до їх видалення відповідно до вимог законодавства.

Під час реалізації проекту «Детальний план території для розміщення підприємства, що пов'язане з користуванням надрами на земельних ділянках з кадастровими номерами: 3220282800:07:033:0357, 3220282800:07:033:0374, 3220282800:07:033:0375, 3220282800:07:033:0376 та прилеглої території, орієнтовною площею 50,00 га, на території Коржівського старостинського округу Баришівської селищної ради Броварського району Київської області». Ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – відсутні, з причин мінімального впливу на територію та віддаленості державних кордонів України.

ДОДАТКИ